

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus XXX. Prosecutio materiæ præcedentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

DISCURSUS XXX.

Prosecutio materiae præcedentis.

TUm convertit se *Iacob* ad filium suum *Dan*, & ait : *Dan* iudicabit populum suum, sicut & alia tribus in *Israël*. Fiat *Dan* coluber in via, cerastes in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor ejus retro : Salutare tuum expectabo Domine.

Obscura prorsus Prophetia, & mirabilis benedictio; quare breviter proponam Patrum explicationem.

1 In hoc plerique conveniunt quod *Iacob* hic loquatur potissimum de *Sampson*, qui oriundus erat ex tribu *Dan* : Quando ergo *Iacob* dicit : *Dan* iudicabit populum suum, hoc est, *Sampson* ille qui nascetur ex illa tribu, inter omnes iudices *Israëlis*, celeberrimus erit, quia liberabit *Israëlem* à servitute *Philistinorum*.

Sed quid hoc significat : *Sampson* erit coluber in via, & cerastes in semita, & mordebit ungulas equi ut cadat ascensor ejus retro.

Serpens in viis sub frondibus latet, vel sub arenis, & sic inopinato homines aggreditur, & mordet. Ita *Sampson* per insidias, occulte & inopinato *Philistæos* aggressus vastavit, & inter fecit. Alligavit trecentas vulpes, caudas earum junxit ad caudas, & faces ardentes ligavit in medio, easque ex improvise dimisit ut huc atque illuc discurrerent. Quæ statim perrexerunt in fetes *Philistinorum*, easque & vineas, & olivera, penitus combulerunt, idque tam caute & occulte, & ex improvise fecerat *Sampson*, ut *Philistæi* attoniti exclamarent. Quis fecit hanc rem? ergo *Sampson* fuit sicut serpens in via.

2 Cum esset captus à *Philistæis*, & visu privatus, duxerunt illum in templum idoli sui *Dagon*, ubi principes *Philistinorum* epulabantur, lætabantur, & laudabant Deum suum ob captum *Sampsonem*. Et ecce *Sampson* concussit duas columnas quibus totum ædificium incumbibat, & subito, nihilque tale cogitantes *Philistæos*, oppressit sub ruina. Ergo sicut coluber in via,

2 Fuit

Fuit sicut *Cerastes* in semita mordens unguis equi. *Cerastes*, inquit *Plinius*, Lib. 8. cap. 29 genus serpentis est, quod habet quatuor cornua sicut arietis, hic serpens cum equitem non possit attingere, calcaneum equi mordet, ut equum, & consequenter equitem in terram dejiciat, dejectumque invadat, & occidat. Ita *Sampson* plurimos *Philistheos* occidit, & quidem mille unica vice, non alio instrumento armatus quam maxilla asini.

Denique exclamat *Jacob*: *Salutare tuum expectabo Domine*. Quasi dicat: Non *Sampson*, sed *Christus* erit verus, constans, & perpetuus *Israëlis* mundiue salvator, cujus *Sampson* tantum figura & umbra fuit. Hunc ergo expectabo nascentem in mundo. Unde textus *Chaldaicus* sic habet: *Non expecto salutare Gedeon filii Ioas, cujus salus est temporalis, neque salutare Sampson filii Manue, qua salus est transitoria, sed expecto redemptionem Christi filii David, qui venturus est ad accersendam sibi filios Israël, cujus redemptionem desiderat anima mea.*

Hinc *Jacob* progreditur ad benedicendum filium suum *Gad*, & ait: *Gad accinctus praeiabitur ante eum, & ipse accingetur retrorsum.*

Totum quod *Jacob* hic dicit nihil aliud est quam quod tribus *Gad*, alias omnes tribus *Israëlis* praecedat armata, illasque ducet transito *Jordane* in terram promissionis, quod postea factum est: Nam ut dicitur *Numer. Cap. 32. Gaditae* petierunt à *Moyse* urbes & oppida *Amorrhæorum*, quæ jam deletis ad unum habitatoribus ultra *Jordanem*, coeperunt, & impetrarunt ea conditione, ut armati ante alias tribus transirent *Jordanem*, juvarentque fratres in expeditione terræ promissionis, quod *Gaditae* fortiter ac fideliter praestiterunt: Hoc totum.

Veniamus ergo ad filium *Jacob*, nomine *Aser*, cujus benedictionem etiam paucis verbis complexus est, dicens. *Aser: Pinguis panis ejus, & praebebit delicias regibus*. Hic juxta litteram nihil aliud praedicit *Jacob* quam quod *Aser*, futurus sit felicissimus, & in opibus & in fructibus terræ suæ, qui tam suaves, sapidi, ac delicati futuri sunt, ut sint futuri maximæ deliciae, regibus *Juda* & *Israël*.

Si tamen sensum spiritualem inspicimus, magnum latet mysterium in illis verbis: *Pinguis panis Aser, & praebebit delicias regibus.*

Quis est iste panis? numquam enim audivimus quod aliquis pa-

nis materialis vel naturalis sit pinguis, non est confuetas modas loquendi, quia omnis panis potius est aridus qui nullam in se habet pinguedinem: Quis ergo est iste panis pinguis, & quidem panis *Aser* quod *Hebraice* felicitatem significat vel *beatitudinem*, & quidem panis qui præbebit delicias regibus, quas enim delicias possunt reges habere in pane? Ergo per illum panem de quo loquitur *Iacob*, aliud quidpiam intelligi debet quam nudus panis naturalis. Quis ergo iste panis?

Euchari-
stia vie-
sus.

Non possum alium reperire cui hæc quadrent nisi panem illum de quo dicit *Christus Ioan. Cap. 6. Ego sum panis vivus qui de calo descendi*, corpus Domini *Iesu* in venerabili Sacramento.

Ac primum quidem quanta sit in hoc cælesti pane pinguedo, prævidit olim in spiritu *Isaias* propheta *Cap. 25*, cum dixit: *Faciet Dominus omnibus populis in monte Sion convivium pinguium, convivium pinguium medullatorum*. Hoc convivium instituit *Christus*, quando in monte *Sion*, instituendo Ven. Sacramentum, panem mutavit in carnem, & vinum in sanguinem, & hunc cibum vocat *Isaias* non tantum pinguem, sed etiam pinguem sicut medullam.

Ut autem hanc pinguedinem explicaret antiquus ille pater *Tertullianus* mirabili usus est verbo, cum dixit quod corpore *Christi* faginemur. Quot macilentæ animæ quæ vix ullum habebant succum virtutis, quæ vix ossibus hærebant præ tædio, quæ totæ aridæ erant præ defectu devotionis, totæ exhaustæ deliciis mundi, per hunc divinum panem, creverunt in virtute, pingues factæ sunt præ devotione, & consolationibus cæli?

1 Pinguis revera est panis *Christi*, qui etiam corporibus nostris mortuis ac sepultis gloriosam tribuet resurrectionem. Resurgent enim in immortalitatem corpora nostra, quia cum viverent, passæ fuerunt hoc cibo, & pane cælesti.

Hæc est. 1. Doctrina *S. Irenæi Lib. 5 cap. 2*. Quemadmodum panis, inquit, qui est è terra, percipiens invocationem Dei, jam non communis panis est, sed *Eucharistia* ex duabus rebus constans, terrenâ, & cælesti. Sic corpora nostra percipientia *Eucharistiam*, jam non sunt corruptibilia, spem resurrectionis habentia: Quomodo enim caro deveniet in corruptionem, & non percipit vitam, quæ à corpore Domini & sanguine alitur?

Eadem est opinio *Cyrilli Alexandrini Lib. 10 in Ioan. cap. 13*. Non poterat aliter, inquit, corruptibilis hæc natura corporis ad incor-

rupti-

ruptibilitatem, & vitam traduci, nisi naturalis vitæ corpus ei conjugeretur. Non credis mihi? Christo crede dicenti: *Qui manducat meam carnem, resuscitabacum in novissimo die.*

Sive ergo vivimus, sive mortui simus, sumptio corporis Christi nos pingues facit; dum vivimus, impinguamur, inquit *Cajetanus*, pinguedine charitatis ac devotionis: Sicuti enim corpora nostra dilatantur pinguedine, sic animæ nostræ dilatantur charitate: Hoc est quod *Paulus* ait *2 Corinth. cap. 6.* *O Corinthii*, inquit, *cor nostrum dilatatum est*: Per quid? per charitatem, in quæ verba sic ait *Chrysostomus Hom. 32 ad Rom.* Cor illud adeo latum fuit (per charitatem) ut in se completeretur integras urbes, populos, & gentes, quare non erraverit, qui dixerit cor totius orbis fuisse, charitas enim ad omnes homines, & ad omnia se extendit. Si vero mortui simus, jacemus in terra sepulti: Ergo sicuti herbæ quæ jacent sepultæ sub terra, pinguedine terræ reviviscunt in Vere, sic corpora nostra sumptione corporis Christi reviviscunt in die judicii.

Denique ut paucis absolvam, tantæ virtutis est panis iste cælestis, & alimentum tam forte, ut sola figura illius prophetam *Eliam*, sine alio cibo ad 40 dies potuerit sustentare: Res vero ipsa tam fortis, ut *D. Catharina Senensis*, aliquando ad mensem, nullo alio sumpto cibo, hoc solo pane vitam sustentavit: Imo, fuit in *Anglia*, inquit noster *Bollandus*, virgo quædam, quæ in domo paterna, per viginti annos vixit sine sumptione alicujus cibi, præterquam quod diebus tantum dominicis communicaret.

Adeoque cum nullus panis naturalis aut esse, aut dici possit pinguis, hoc enim potius vitio datur, non video de quo alio pane loquatur *Jacob*, quam de pane Eucharistiæ.

3 Dicit esse panem *Aser*, hoc est felicitatis ac beatitudinis, hoc enim nomen *Aser* Hebraicè significat: Et quis alius panis beatitudinis quam panis Christi, in quo accipimus pignus vitæ æternæ, ut ait *Christus Ioan. cap. 6.* *Qui manducat hunc panem, vivet in æternum*, vel ut ait: *D. Thomas*: Futuræ gloriæ nobis pignus datur. Ideoque singulis dicit Sacerdos, quando Communionem distribuit: *corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam.* Quid mirum? *Christus* enim hoc nobis reliquit in testamentum, & per illud nobis legavit hæreditatem æternam. Ergo panis Christi, vere ac propriè est panis beatitudinis. Nullum alium panem mihi assignabis de quo hoc dici possit, loquitur ergo *Jacob* de solo

pane *Christi* quem prævidebat in spiritu nobis dandum.

4 Dicit quod panis *Aser præbebit delicias regibus*: Quænam sunt deliciae regibus si comedant nudum panem? ergo aliud intelligit *Iacob*, nempe illum panem de quo ait *D. Hieronymus* quod illi qui comedunt corpus Domini vertuntur in Ecclesiae principes: Cum autem panis *Christi*, omnium exsuperet dulcedinum voluptates ut *Cyprianus* ait: Et nullus illius suavitatem digne possit exprimere, ut ait *S. Thomas*, & quidquid in hoc Sacramento est, dulcedine plenum fit, ut ait *Albertus Magnus*, denique fit dulcedo dulcedinum, ut ait *Bernardus*, quas non præbebit delicias illis qui per sumptionem fiunt reges & principes Ecclesiae?

Tales delicias præbebat regi *Davidi*, ut sola illius memoria cogeret illum exclamare *Psal. 30. Quam magna multitudo dulcedinis tua Domine, quam abscondisti timentibus te!* in quæ verba *S. Bernardus* ait: Prægustata dulcedine ejus, stupens propheta exclamat: Quanta multitudo dulcedinis, quam abscondisti in sacramento sub specie panis! Si huic regi tantas præbebat delicias sola memoria, quid faciet res ipsa? hoc patuit in illo *Iaponie* principe, nomine *Anger*, qui primus omnium in illa regione à *S. Xaverio* conversus est: Solebat enim ille dicere: Se nihil deliciosius in tota Catholica religione invenisse quam sumptionem corporis *Christi*.

Sequitur benedictio *Nephtali*. *Nephtali*, inquit *Iacob*, *cervus emissus, & dans eloquia pulchritudinis.*

Totum mysterium hujus benedictionis est, quod sicut cervus emissus & liber, in herbosa & fertili terrâ ludit ac salit, sic in sua sorte exultabit præ copia rerum tribus *Nephtali*. 2. *Dabit eloquia pulchritudinis*, hoc est, illa tribus erit præ cæteris comis, blanda, & humana, suaque urbanitate & eloquentiâ omnium animos sibi conciliabit. Hoc est quod etiam *Moyse Deuteron. cap. 33* prædixit: *Nephtali*, inquit, *abundantia perfruetur, & erit in benedictione Domini*, tunc addit: *Mare & meridiem possidebit.*

In hisce ultimis verbis singulare quoddam mysterium reperit doctissimus quidam Scriptor. Meridies, inquit, felicitatem humanam significat: Sicut enim in meridie sol altissimo cæli loco est, & maximam lucem emittit, sic homo in felicitate sublimi loco positus est, & radios felicitatis supra cæteros ejaculatur. Sed ista meridies in scripturis suspecta est. 1. Enim *David* Deum perdidit in meridie regis felicitatis: Audi Scripturam 2 *Reg. cap. 11. Accidit*, inquit,

Felicitas
8914.

inquit, ut surgeret David de strato suo post meridiem, & deambularet in solario domus regie, vidique mulierem se lavantem &c. Aspectus causa amoris fuit, amor impuri desiderii, desiderium adulterii, sic David cecidit in meridie: Unde edoctus periculo suo, & postea cautior factus, ad Dominum exclamare coepit *Psalm. 55*: *Ab altitudine diei timebo*. Quasi diceret: Expertus sum Deum amitti in meridie, ideo timeo mihi ab altitudine diei: Ideo deinceps, nocte exquiram Deum, inquit *Psalm. 55*: *Media nocte surgebam*, inquit *Psalm. 8*, *ad consuetudinem tibi: Rigabam lacrymis per singulos noctes lectum meum*, inquit *Psalm. 6*: *Memor fui nocte nominis tui*: Jam omnia nocte, quia Deū amiserat in meridie, ut nos doceret quam periculosa sit meridies felicitatis humanæ, & quam secunda nox adversitatis ut Deum inveniamus.

Nec miram si *Davidi* tantus inconcussus timor de meridie, quando humanum genus universum in meridie periit. Perjimus in meridie sextæ diei, ut intelligeremus nobis ab altitudine felicitatis, quæ summa tunc erat in primis nostris parentibus, esse timendum; veniebat enim Deus ad illos, inquit Scriptura *Gen. cap. 3*, *deambulans in paradiso post meridiem*, post meridiem aderat ludeæ, quia peccatum commissum fuerat sub meridie, tunc enim diabolus facile triumphat de nobis, quando in meridie fortunarum & opum insolescimus. In tali meridie vix tuti sumus: Ibi *David* ambulat, & corrui, ibi *Adam* comedit & moritur, ibi Deus spatatur, & judicat. Semper suspecta felicitas quæ instar meridiei refulget.

Hoc ipsum conjicio ex eo quod *Moses*, prædixit de *Nephtali*, nempe: *Plenus erit benedictionibus Domini: Mare & meridiem possidebit*. Hinc video, ubertatem & abundantiam rerum, plenam esse periculis. Quo enim fortior hostis eo fortioribus opus est armis: Ideo præcæteris à Deo instrui debuit tot benedictionibus *Nephtali*, ut tanto fortius dimicaret contra pericula felicitatis ac prosperitatis suæ: *Nephtali*, inquit *Moses*, *Mare & meridiem possidebit*. Relinquo tibi meridianam istam possessionem, sed quæ sine amaritudine & fluctibus maris haberi non potest: Felicitas enim sine miseriis esse non potest, idem est felicitatis locus & tempestatum. Imo, teste Scriptura, sicuti hostes *Israelis*, vix alibi reperiebantur nisi in meridie, sic enim dicitur *Iosue cap. 12*: *In meridie fuit Hethæus, & Amoræus, Chananaus, & Pherezæus, & Hevæus, & Jebusæus*, omnes jurati hostes

hostes populi Dei, sic nullibi majores hostes animæ tuæ reperies quam in meridie felicitates Inter alios videntur dæmones esse particulariter ad hoc destinati ut homines in prosperitate oppugnent, dicit enim *David*, dæmonia esse meridiana. Hinc paucos reperies qui non aliquando in prosperitate insolescant. Qui si in obscuro latuissent poterant in magnos sanctos evadere.

Venimus modo ad benedictionem *Iosephi*, quæ valde ampla est, & longe præ cæteris omnibus eminet: Incipit autem hoc modo: *Filius accrescens Ioseph, filius accrescens, & decorus aspectu, filia discurre-runt super murum.* Bis vocatur filius accrescens 1. quia creverat in virtute 2 in dignitate sæculi; tunc laudatur à tanta pulchritudine, ut filia *Aegypti* ascenderent super muros domorum & urbium, ut viderent juvenem tam formosum, cultu regio tam insignem, & quasi patriæ mundique salvatorem, & ab illo vicissim viderentur: & quamvis *Rupertus* Abbas hoc tantum velit intelligi de hera *Iosephi*, quæ illum ad adulterium sollicitabat, tamen non est dubium quin multæ aliæ filia *Iosephi*, pulchritudinem videre voluerint, & admiratæ sint.

2 Dicit *Iacob*: *Sed exasperaverunt eum, & jurgati sunt, inviderunt-que ei habentes jacula. Sedit in forti arcus ejus, & dissoluta sunt vincula brachiorum & manuum illius per manus potentis Iacob. Inde pastor egressus est lapis Israel.*

Hic *Iacob* obscuris terminis nihil aliud describit quam ea quæ *Iosephus*, fuerat passus à fratribus; & quomodo manus eorum evaserit: *Exasperaverunt eum*, inquit, quamvis enim esset tam graciosus, inquit *Tyrannus*, alienis gentibus, tamen fratres ejus dure illum tractaverunt, & jurgati sunt, dicentes: *Numquid rex noster eris, aut ditioni tuæ subjiciemur?* & quasi jacula habentes, verberarunt, spoliarunt veste, projecerunt in cisternam veterem, denique in *Aegyptum* vendiderunt, tot jacula quæ animum adolescentis perforabant, quot verba, & verbera, & injuriæ.

Sedit in forti arcus ejus, hoc est: In tantis fratrum odiis & persecutionibus, in servitute, in carcere *Aegyptio*, *Ioseph* non cecidit animo, non elanguit, sed stetit constans & fortis, tanta spe defixus in Deum, qui liberavit illum è carcere, & vincula brachiorum ac manuum dirupit, & cum esset pastor, effectus est totius princeps *Aegypti*, & lapis, hoc est, firmamentum populi sui *Israel*.

Unde

Unde hæc tanta in *Iosepho*, fortitudo & constantia? Unde tam admirabilis mutatio ut è captivo ac pastore fieret prærex *Aegypti*? ex fiducia in Deum: Qui enim, inquit Propheta, confidit in Domino, non confundetur. Et in Scripturis vix ullum invenitur caput, in quo Deus opem & gratiam, & providentiam non promittat illis omnibus qui in illo confidunt. *Psalmi Davidis* pleni sunt: *Solomonis* libri vix aliud clamant quam fiduciam in Deum. Et quid *Christus* magis inculcat & urget? Quoties objurgavit discipulos quod non confiderent? Quoties adhortatus est miseros ut confiderent? Quoties tentavit Apostolos ut videret an confiderent? objurgavit *Petrum* cum ambulans super mare, inciperet mergi, ac timere: *O modicæ fidei*, inquit *Christus*, *quare dubitasti?* Ubi est fiducia tua? objurgavit omnes simul cum navigantes pœne submergerentur, & ipse dormiret, timebant, vociferabantur, *Perimus: Quid*, inquit, *timidi estis modicæ fidei?* Reprehendebat illos cum viderent illum ambulantem supra mare inter tenebras, putabant spiritum esse, & conturbati sunt, & exclamaverunt, inquit *Marcus*, pœa timore: At ille dicebat: *Quid timetis? Confidite, ego sum.* Ferebatur ad illum homo qui multis annis jacuerat paralyticus, ut sanaretur, primum quod illi dicebat, erat: *Confide fili, & bene tibi erit:* Tetigerat mulier quædam fimbriam vestimenti ejus ut sanaretur à morbo: mox illi dixit: *Confide filia, & salva facta est,* inquit *Matthæus*, *mulier ex illa hora.* Cum in solitudine vellet pascere quinque millia hominum, *philippum* interrogat: *Vnde ememus panes? hoc autem dicebat,* inquit *Buangelista,* *tentans eum,* an haberet fiduciam. Hinc ego concludo quod voluerit homines in omnibus omnino rebus, & maximis, & minimis, & omnibus vitæ momentis, in Deo confidere, adeoque tota pœne Christiana vita in ista fiducia sita est: Tamen maximè necessaria est cum aut præces fundendæ sunt, aut tolerandæ adversitates.

De precibus quidem differens *Bernardus*, dicit *Serm. 4. de orat. & jejuniis*, multorum orationem aut esse timidam, aut tepidam, aut temerariam. Timida, inquit, oratio cælum non penetrat, quia restringit animum timor immoderatus, ut oratio, non dico non ascendere, sed ne quidem procedere possit. Tepida vero in ascensu languescit & deficit, eo quod non habeat vigorem. Temeraria ascendit, sed refilit, quia illi resistitur, nec tantum non obtinet

C c

gratiam,

Fiducia in Deum

gratiam, sed & meretur offensam.

Quæ vero fidelis & humilis, & fervens oratio fuerit, cælum sine dubio penetrabit, unde certum est quod vacua redire non poterit. Ita Bernardus.

Ante omnia vero necesse est ut oratio fidelis sit, sive fiducia. Multi antequam incipient orare, incipiunt desperare; & dicunt, Deus non audiet me, non impetrabo quod petam, frustra orabo. Miseri homines! vix domo prodeunt, & defectu fiduciæ corruunt.

Christus volens nos docere, quomodo fiduciam in oratione excitare debeamus, hanc nobis parabolam proponit *Luc. cap. 18. In diebus illis, inquit, erat in quadam civitate, qui Deum non timebat, & hominem non reverebatur. Vidua autem quadam erat in illa civitate, & veniebat ad eum dicens: vindica me de adversario meo, & volebat per multum tempus. Post hæc autem dixit intra se: molestæ est mihi hæc vidua, non dicabo illam: Sic, inquit *Christus*, oportet semper orare, & non deficere, sicut illa vidua, quæ non amittebat fiduciam quamvis longo tempore nihil impetraret, dicebat enim: Hodie mihi jus dicitur, sed frustrata, cogitabat, cras fiet aut perindie; hæc hebdomada, hoc mense, saltem hoc anno sententia feretur: Denique fiducia tanta illius mulieris quæ perseverabat orando judicem evicit: Si tam potens fuerit oratio apud iniquissimum judicem, quid non poterit apud ipsam misericordiam? Revela, inquit *David Psalm. 36, Domino enim tuam, & spera in eo, & ipse faciet; quid times? Si aliquis te maledicentia aut injuriis persequitur, Deo id querere, & ipse faciet. Molestæ tibi caro tua, supplica Deo, & ipse faciet. Variis modis te diabolus tentat, Deum in auxilium voca, & ipse faciet, sed, ut *Christus* ait, oportet perseverare in oratione, & non deficere, nec fiduciam amittere: Si enim Deus diutius differat, ipse novit tempus quo cuique succurrere debeat: Si diutius differat, debes cogitare quod non sit è re tua tam cito concedere, quia ita te constitutum videt, ut sis abusurus dono quod petis, vel insolens futurus, vel languidus ferviturus Deo quam antea, noli tamen propterea amittere confidentiam, si non det hodie, post mensem dabit, vel post annum, quando nempe viderit te capacem ut bene utaris, sin verumquam det, cogita absolute esse contra salutem tuam quod petis.**

Videamus jam quomodo confidere debeamus Deo in rebus ad-

verfis. Pro fundamento pono doctrinam Philosophi *Seneca Lib. de Iruid. cap. 4.* Nemo, inquit, sciet quid possis, ne tu quidem ipse, nisi variis ærumnis exercearis: Opus est ad notitiam sui, experimento. Quid quisque posset nisi tentando non didicit. Itaque quidam ultro se, cessantibus malis obtulerunt, & occasionem per quam enitescerent, quaesierunt. Gaudent magni viri aliquando rebus adversis non aliter quam fortes milites bellis. Avida est periculi virtus, & quo tendat, non quid passura sit, cogitat, quoniam & quod passura est, gloriæ pars est. His Deus consulit quos esse quam honestissimos cupit, quoties illis materiam præbet aliquid animose fortiterque faciendi, ad quam rem opus est aliqua rerum difficultate?

Nihil aliud vult dicere *Seneca*, quam: Unde possumus scire quantum in fiducia erga Deum profecerimus, si omnia succedunt ex voto? unde possum scire, quantum adversus paupertatem tibi animi sit, si divitiis affuis? unde possum scire quantum adversus ignominiam & infamiam, odiumque constantiæ habeas, si interpretus senescis, si vitam sine adversario transis? ut hoc sciam, inquit *Seneca*, & de te, imo & de meipso, opus est experimento. Non est artis inter prospera dicere: *Dominus firmamentum meum*, hoc recte dicebat *David* cum esset in summa adversitate.

Ergo tunc maxime elucet fiducia quando adversis cingimur; hic locus, hic tempus fiduciæ.

In quos turbines, in quas ruinas, ac calamitates devenerat *Iob*? Hostes omne pecus abegerant, quidquid hostis intactum reliquerat, ignis de cælo delapsus absumpserat, omnes liberos unius domus ruina oppresserat. Ipse *Iobus* foedis ulceribus plenus, cognatorum & conjugis etiam lingua misere laceratus, omnia perdidit, præterquam generosissimam in Deum fiduciam: Nam cum iam sederet in sterquilinio, velut triumphabundus athleta, exclamavit: *Etiamsi occiderit me, in ipso sperabo, & ipse erit salvator meus.* Hoc est vere & mere in Deum confidere, etiam post omnes calamitates stare erectum, & non desperare. Nec *Iob* deceptus fuit in sua fiducia, Deus enim postea omnia duplicia reddidit.

Vis modo discere quibus mediis ad talem fiduciam pervenire possis? attende, docebo. Cum tibi mali aliquid accidit, eo ipso momento te ad Deum converte, & apud illū querere quidquid dolet.

Hic omnes pœne erramus: Cum enim nos urgent adversa,

multorum aures querelis opplemus, omnium postremus est Deus. Quam primum ergo commotum te sentis, recurre ad Deum, & dic: *Domine quid me vis facere?* respondebit ille, quod ait *David* Psal. 26. *Exspecta Dominum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.*

2 Tace, & linguam contine, si minus potes, contine animum: Fac ut *David*: *Posui, inquit, Psal. 38, ori meo custodiam, cum confisteret peccator adversum me, obmutui & humiliatus sum, & filui.* Tu quoque inter miseras vel persecutiones, pone ori tuo custodiam, & fide Deo.

Si de adversariis tuis non possis loqui bene, saltem ne loquaris male. Optimum est filere, & silentio tuo ostendere quod fidas Deo, fore ut ipse aliquando loquatur pro te.

Silebat *Susanna* cum falso accusaretur, hoc unum egit ut fens suspiceret ad cælum, *erat enim, inquit Scriptura, Daniel. cap. 13, ei ejus fiduciam habens in Domino, nec frustra, quia dum illa silet, locutus est pro illa Deus, aperuit enim os Danielis qui illam contra improbas linguas defendit, & liberavit à morte.*

3 Totum te voluntati divinæ committe, faciat de te quod tibi placuerit, & noli dubitare quin sit futurum ad salutem tuam quicquid fecerit.

Sed quam pauci, inquit *Bernardus, de Convers. S. Pauli, inveniuntur* qui suam ita abjecerint voluntatem, ut dicant: *Domine quid me vis facere?* Plures habemus Evangelici illius cæci, quam Apostoli *Pauli* imitatores: *Quid vis, ait Dominus ad cæcum illum, ut faciam tibi?* Quanta miseratio tua, Domine? Sicine Dominus quarit, ut servi faciat voluntatem? Vere cæcus ille, quia non consideravit, non expavit, non clamavit; Absit hoc, Domine, tu magis dic quid me facere velis: Sic enim decet, sic omnino dignum est, non meam à te, sed à me tuam quæri & fieri voluntatem. Sic tamen, sic multorum usque hodie pusillanimitas & perversitas exigit, ut ab eis quæri oporteat: *Quid vis ut faciam tibi?* non ipsi quærunt: *Domine, quid me vis facere?*

Media suggessi per quæ ad veram in Deum fiduciam pervenire possimus, exempla rem adhuc clariorem facient.

Quæ prodigia non patravit *Moyfes* in solo Deo confidens? non aliis armis usus contra hostes, quam virga quam manu gerebat: Hac solâ totum *Egyptiorum* exercitum submersit in mari: Hac numerosissimos *Amalecitarum* delevit exercitus.

Ezechias rex æger decumbens ad mortem, tantâ fiduciâ oravit ut Deus illi quindecim vitæ annos concesserit.

Tonas in ventre Ceti, jam proximus morti, & quasi extra mundum positus, ita confidebat in Deo, ut quamvis, mari undequaque circumdatus, ac nullibi pateret exitus, tamen summâ cum fiduciâ, quasi certus de auxilio Dei, diceret: *Rursus, Domine, videbo templum sanctum tuum.*

Ita denique nec *Daniel* medios inter leones, nec tres principes *Babylonii* medias inter flammâs desperavêre. Nemo enim, si tantum Dei providentiam, ejusque nos juvandi bonam voluntatem noverit, poterit vel latum unguem, inter adversitates, à fiduciâ discedere. Si enim res angustæ domi sint, habemus divitem Dominum, qui non tantum aves pascit, sed & de quo dicit *David* se numquam vidisse justum, quem in necessitate dereliquerit, aut cujus filios permiserit quærere panem. Inimica insurgunt agmina, sive ex hominibus, sive ex inferno? ducem habemus potentissimum, cujus robori omnia cedunt: Maledicæ premunt linguæ? habemus vindicem qui pro nobis ultionem capiat, neque enim se vinci ab homine patietur Deus: Audet aliquis sperare magna? majora dabit Deus, quo enim spes & fiducia major est, eo majora sunt dona cælestia: Certant inter se hominis in Deum fiducia, & immensa Dei liberalitas, utra sit victura; quidquid sit, fiducia hominis vincet Deum ut illi concedat quod petit, sed liberalitas Dei vincet hominem ut illi det plura quam petit.

Prosequamur verba *Iacobi* loquentis ad *Ioseph*: *Deus patris tui, inquit, adjutor tuus, & omnipotens benedicet tibi benedictionibus cæli de super, benedictionibus abyssi jacentis deorsum, benedictionibus uberum & vulvæ, benedictione patris tui confortata sunt benedictionibus patrum ejus, donec veniret desiderium collium aternorum: Fiant in capite Ioseph, & in vertice Nazaræi inter fratres suos.*

Precatur hic *Jacob* *Iosepho* omnes benedictiones cæli, & terræ, & filiorum, & quas ipse, & omnes majores ejus aliquando habuêre, & pro conclusione addit: *Fiat, fiat, & tandem aliquando benedicat filio suo Beniamino natu minimo, dicens: Beniamin lupus rapax: Mane comedet prædam, & vespere dividet spolia.*

Hæc *Jacob*, ut ajunt interpretes, non tam prophetat de *Beniamini* persona, quam de illis qui ex ejus tribu postea orirentur, quatuor autem reperio personas valde notabiles qui ex ejus tribu prodiêre.

diere. 1. *Saul* primus rex *Israëlis*, qui multas insignes victorias & prædas ex hostibus retulit. 2. *Esther* regina, & *Mardocheus* ejus avunculus, qui triumpharunt de *Amano* crudelissimo illorum persecutore. 3. *D. Paulus* Apostolus, de quo *Augustinus Serm. 14 de Sanct.* discurret hoc modo: Erat *Paulus* de tribu *Beniamin*: Cum autem *Jacob* benedicens filios suos, venisset ad benedicendum *Beniamin*, ait de illo:

Beniamin lupus rapax. Quid ergone semper erit lupus rapax? Absit, sed qui mane rapit prædam, vespere dividet spolia. Hoc in *Apostolo Paulo* impletum est, quia de illo dictum erat.

Videte ergo *i. Paulum* ut lupum rapacem. *Saulus*, inquit Scriptura, acceptis Epistolis à principibus Sacerdotum, ibat, ut ubicumque inveniret Christianos, ad Sacerdotes attraheret & adduceret, utique puniendos. Ibat spirans minarum & cædis in discipulos Domini, & aderat quando *Stephanus* lapidatus est, & magis sæviebat omnes adjuvando, quam suis manibus lapidando. En primo lupum rapacem. Sed voce *Christi* prostratus de cælo cecidit in faciem suam, & factus ex lupo Apostolus, quantas tunc prædas animarum eripuit diabolo, quam acriter contra illum, omnesque ejus ministros depugnavit, & spolia sua inter gentes divisit prædicando illis doctrinam cælestem, & spargendo in illorum animis Christianas virtutes. Hic tandem finis benedictionum *Jacob*.

DISCURSUS XXXI.

Jacob moritur.

Finitis mandatis, inquit Scriptura, quibus *Jacob* filios suos instruebat, collegit pedes suos super lectulum, & obiit.

Exerarat se ut benediceret filiis, sedebatque in lecto pedibus dependentibus, nunc finito sermone, illis extremum valedicens, retraxit pedes suos supra lectum, & suaviter tradidit spiritum, quod cernens *Ioseph* ruit super faciem patris flens, & deosculans eum, in signum doloris flevit, in signum vehementis affectus, deosculatus est.

Mortuus est *Jacob* anno mundi bis millefimo ducentissimo quinquagesimo.